BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 247 Duminică 11 Septembrie 1938
12 Pagini P. IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Ce s'ar putea face

Lupta contra speculei continuă.

Greutatea unei raționări generale și efective a prețurilor se datorește unor vicii organice: omisiunea cronică de a se înlătura cauzele efectelor combătute; atacarea răului numai la suprafață. De repercusiunea acestei strategii defectuoase se izbesc și sforțările desfășurate astăzi. De aceea, noua măsură, și anume raportarea prețului fiecărui aliment la fluctuațiunile costului materiei prime, este pe cât de complicată în practică, pe atât de echitabilă în principiu. Dacă ea va fi aplicată cu pricepere, cu stăruință, cu nepărtinire față de toți factorii aflați în această cauză de mare interes obștesc, roadele vor fi obținute în mod progresiv, specula va începe să înregistreze regresul așteptat de atâta vreme.

Există totuși un aspect al scumpetei, care ar putea fi înlăturat într'un interval mai scurt. Este vorba de specula din stațiunile climatice și balneare, din ce în ce mai numeroase și mai frecuentate, chiar de străini.

Incontestabil că la baza prețurilor exorbitante din acele localități este și o cauză veche: „sezonul" prea scurt. Pentru marea lor majoritate, ei se reduce la Iulie și August. Iar când una din aceste luni este ploioasă, — și cam așa se întâmplă dela un timp, — vilegiatura scade cu mult sub acest interval. Dacă în stațiunile de cură și de băi minerale tratamentele obligă pe vizitatori să rămână și pe vreme nefavorabilă, în cele dela munte și dela mare, acest corectiv este inexistent.

De aci, acea rentabilitate prea scurtă a întreprinderilor de ape, băi, hoteluri, restaurante, spectacole, comerț de tot felul, o perspectivă prea sumbră pentru capitalurile investite în crearea și întreținerea lor, o tendință greu de reprimat de a obține cât mai mult într'un timp cât mai scurt.

Este adevărat că există și unele localități unde viața economică funcționează și în restul anului, dar ele formează minoritatea. In cele mai multe, deosebirea dintre pulsul din „sezon" și pulsul din celelalte zece luni este enormă.

Dacă această anomalie s'ar datora unor condițiuni climaterice invariabile sau unor cauze fără leac, resemnarea s'ar impune. Realitatea însă este cu totul alta. Ce juste motive s'ar putea invoca contra prelungirii epocii consacrate întremării fizice și spirituale pe tot timpul verii și chiar în prima parte a toamnei, în Iunie, Iulie, August, Septembrie? Nu se beau ape și nu se fac băi în unele stațiuni și în alte luni de cât Iulie și August, făcând abstracție de cele amenajate pentru iarnă? Este ceva fatidic în deprinderea de a se comprima vilegiatura curativă sau recreativă între 1 Iulie și 1 Septembrie și, de câțiva ani, începând numai la 15 Iulie pentru cea mai mare parte din masele flotante?

Această tradiție nu se datorește de cât datelor fixate pe vremuri și rămase până astăzi, cu mici variațiuni, pentru închiderea și deschiderea școalelor, pentru concediile funcționarilor publici și particulari. Dar sunt oare imuabile aceste termene? Nu pot suferi ele schimbări fără să se producă neajunsuri învățământului, administrațiilor publice și particulare?

Statisticile arată că școalele sunt închise mai mult de cât o treime din an. Adaptată la problema ce examinăm aci, în interesul copiilor, al părinților și al unui bun învățământ, funcțiunea lor totuș nu ar fi mai scurtă decât astăzi. Dacă concediile funcționarilor publici și particulari s'ar desfășura între 1 Iunie și 30 Septembrie, cu siguranță că serviciile respective ar suferi mai puțin de cât în sistemul marilor goluri de funcționari din Iulie și August.

In schimb, minunatele noastre stațiuni ar avea o viață mai lungă în fiecare an, administrațiile lor ar dispune de mai multe resurse pentru ameliorări de a căror lipsă se resimt, masele de vizitatori ar găsi o existență mai bună în condițiuni mai ușoare.

„Sezonul" este pe sfârșite. Factorii competenți, autoritățile, întreprinderile particulare, societatea de balneologie au destulă vreme spre a medita asupra acestei chestiuni, de o însemnătate prea mare pentru sănătatea socială, ca să nu merite o atenție deosebită.

Ultimul stadiu al problemei cehoslovace

Sunt aproape trei ani de când diplomația germană și-a fixat punctul de vedere față de Cehoslovacia: Incă din 1935 Reichul se declara gata să intrețină legături de prietenie cu Praga, dacă guvernul cehoslovac rezolva problema Sudeților și dacă renunța la pactul de asistență cu Sovietele. In acest caz, Germania ar fi încheiat cu Cehoslovacia un pact de neagresiune asemănător cu cel încheiat în 1934 cu Polonia.

Câtă vreme înarmările Germaniei au fost numai la începuturile lor și Austria a fost independentă, condițiile Germaniei rămâneau platonice. Indată după înfăptuirea Anschlussului ele treceau însă pe primul plan al actualității. D. Konrad Henlein, în Aprilie 1938, la congresul partidului Germanilor Sudeți, preciza în opt puncte, devenite de atunci celebre, revendicările compatrioților săi germani din Cehoslovacia, care corespundeau în întregime punctului de vedere al politicii Reichului.

Cele opt puncte se pot rezuma într'o revendicare unică: recunoașterea grupului etnic al Sudeților ca persoană morală, egală în drepturi și rang cu poporul cehoslovac, prevăzută cu o administrație teritorială absolut autonomă, în regiunea geografică locuită de Germani și liberă să profeseze naționalitatea germană și concepțiunea mondială germană.

Grupul Sudeților cerea deci să se încadreze deplin în politica rasistă și totalitară a național-socialismului, peste granițele Cehoslovaciei. Infăptuirea acestor pretenții ar duce în realitate la desmembrarea statului cehoslovac în două grupuri distincte: unul al Cehoslovacilor și celălalt al Germanilor. Cel dintâi ar continua să-și mențină organizarea internă democratică și politica externă de apărare față de Reich, grație pactelor de asistență cu Franța și Sovietele! Cel de al doilea — în cadrul autonomiei lui depline — și-ar fi dat o organizație totalitară și s'ar fi considerat ca făcând parte din „spațiul" germanismului!

In asemenea condiții, guvernul cehoslovac nu numai n'ar mai fi putut menține republica sub forma ei de stat unitar, dar n'ar fi avut nici posibilitatea să organizeze un stat federativ.

De aceia, încă dela începutul tratativelor cu Sudeții, guvernul cehoslovac s'a arătat extrem de împăciuitor și a pus chestia nu pe terenul protecției minorităților germane, ci pe acela al egalității cehilor cu naționalitatea germană, dar n'a putut merge până la acceptareă unei autonomii teritoriale, care ar fi însemnat despărțirea statului și înstrăinarea libertății lui de acțiune diplomatică. Dacă ar fi făcut-o, aceasta ar fi însemnat că primește o înfrângere, fără să-și asume riscul de a-și apăra independența și suveranitatea.

După șase săptămâni de negocieri, în prezența lordului Runciman, lucrurile sunt aproape în același punct, unde se aflau la 3 August, când a sosit la Praga misiunea engleză: Germanii sudeți își mențin în întregime punctul de vedere, în ce privește autonomia. Guvernul cehoslovac a făcut progresiv concesiuni, din ce în ce mai importante, fără a ceda însă asupra acordării unei autonomii integrale a Sudeților, ca grup etnic unic profesând politica rasistă a național-socialismului.

Noile propuneri ale guvernului cehoslovac recunosc într'adevăr formula proporționalității în recrutarea funcționarilor publici. Ei vor funcționa în principiu pe teritoriul naționalității lor, care va fi liberă să întrebuințeze limba ei pe teritoriul respectiv.

Autonomia naționalităților va fi realizată sub forma unei împărțiri a țării în cantoane, cu administrație națională proprie.

In fine, regiunile germane atinse de criză vor fi ajutate din punct de vedere economic, în primul rând prin acordarea unui credit de 700 milioane coroane.

Dar autoritatea centrală își menține drepturile pentru tot ce privește unitatea statului, siguranța internă, politica externă și apărarea națională. Noul proect al guvernului nu acordă dreptul la auto-adminstrație unui grup german unic ci la mai multe grupuri germane separate. Unitatea Statului și integritatea frontierelor trebue deci să fie deplin garantate.

Sudeții n'au acceptat aceste propuneri. Au primit numai să le discute, după o zi de frământări serioase, cari dovedesc o gravă încordare a spiritelor. Cercurile politice și presa Reichului consideră însă propunerile ceh e ca

(Continuare in pag. 2-a)

Serbările marinei la Constanța

Suveranul și Marele Voevod Mihai trec în revistă compania de onoare, la sosirea în portul Constanța

Benzină din petrol brut

New York, 8 (Rador). — *Doi chimiști din Chicago au anunțat la congresul Societății americane de chimie din Milwaukee, că au descoperit o nouă metodă de a extrage benzină din petrolul brut.*

Cu noua metodă se poate extrage din 40 butoaie de petrol brut o cantitate de benzină egală cu aceea ce se extrăgea până acum, prin vechile metode, din 100 butoaie.

—xX⊙●●⊙Xx—

Victorioasa aviatoare

care a străbătut U.S.A. dela Pacific la Atlantic

CU 401,800 Km, VITEZA, PE ORA

D-na Jacqueline Cochrane, care a pilotat un avion de vânătoare în cursa Los Angeles-New-Jersey și s'a clasat I, e căsătorită cu d. Floryd Oldlum, financiarul din New-York.

Dânsa posedă brevet de pilot pe avioanele de transport și e prima femee din lume care a

străbătut o distanță de 3.950 km. fără escală cu o viteză orară de peste 400 km.

Dece numai unii?

de I. VION

Un adevăr economic, confirmat de toți specialiștii, precizează că buna stare a maselor largi ale populației depinde de echilibrul dintre prețurile produselor pământului și prețurile produselor industriale. Nu poate fi vorba de o propășire efectivă a clasei producătoare, câtă vreme ea nu obține pentru roadele pământului decât prețuri de 10-15 ori mai mari decât cele dinaintea războiului, dar plătește de 30, 40, 50 ori, și deseori mai mult, pentru produsele, de care are nevoe (săpun, plug, cămașe, opincă, bumbac etc).

Spre a veni în ajutorul populației orășenești, speculată de unii restauratori, autoritatea comunală a impus reduceri cari merg până la 20 la sută. Efectul s'a resimțit și clientela restaurantelor a fost mulțumită. Sistemul prețurilor maximale nu intră în concepțiile noastre economice și noi am arătat că înlesnind transporturile, provocând aducerea unor mari cantități de mărfuri și alimente din regiunile îndestulate în târguri, se instituе o concurență accentuată, care creiază o naturală scădere a prețurilor.

Autoritatea comunală a lovit în efectul speculei, iar noi, înclinându-ne în fața hotărîrei, datori suntem să cercetăm consecințele ei

Trecem peste amănuntul că și în Italia, anii trecuți s'a impus o reducere de 20 la sută din prețuri, reducere generalizată însă, aplicată de asemenea la chirii, la transporturi, la

(Continuare in pag. 2-a)

SCRISORI DIN LONDRA

După 24 de ani

de AUGUR

Londra, Septembrie

Când massele sunt stârnite, e un merit să-ți păstrezi sângele rece. Mai ales trebue să evităm să ne lăsăm stăpâniți de ideile preconcepute. Bunăoară, în momentul de față, situația actuală poate fi comparată cu aceea ce dăinuia în Europa în 1914, înainte de izbucnirea războiului. De la ideea aceasta preconceputâ, oamenii ajung, firește, la încheierea că desnodământul situației prezente nu poate fi deosebit de acela care s'a petrecut acum 24 ani.

Nu putem spune, dacă instigatorii turburărilor vor reuși în anul acesta să dea foc Europei. Faptul nu e cu neputință. Dar aceasta se va întâmpla, dacă se va întâmpla, nu ca o consecință a pretinsei asemănări dintre 1938 și 1914. Dimpotrivă, între acești doi ani există o deosebire enormă. De sigur, este ușor să spunem că în ambele cazuri, prezentul și trecutul, există o situație încordată în relațiile internaționale, datorită spiritului agresiv al Germaniei. Totuși, dacă privim de mai aproape, suntem nevoiți să încheiem că ideea noastră, în întregime preconceputâ, nu e bazată pe fapte reale.

Trebue să spunem, ca să începem, că de astă dată, Germania nu mai are alături de ea o Austro-Ungarie independentă. S'a vorbit mult de stăpânirea germană asupra Vienei înainte de război. Documentele diplomatice dovedesc totuși că tactica gu-

(Continuare in pag. 2-a)

M. S. Regele

și Marele Voevod Mihai s'au inapoiat la Sinaia

Sinaia, 8 Sept.

Astăseară, la ora 7.50, cu un tren regal, M .S. Regele și Marele Voevod Mihai s'au înapoiat la Sinaia, venind dela Constanța, unde au asistat la serbările marinei.

Cu același tren au mai sosit d-nii Ernest Urdăreanu, ministrul palatului; g-ral Mihail, prim adjutant regal; col. Rusescu, adj. regal; maior Ilie Radu, și cpt. Știubei, ofițeri de ordonanță.

De la gară, M. S. Regele, Marele Voevod Mihai și suita au plecat cu automobilele la castelul „Foișor".

—xX⊙●⊙Xx—

MARI INUNDAȚII

IN BULGARIA

Sofia, 8 (Rador). — **O revărsare de ape extrem de violentă s'a deslănțuit asupra orașului Gabrovo.**

Fluviul Iantra a ieșit furios din albie și a inundat 400 case, provocând scene de panică printre locuitorii orașului.

In întreaga regiune, recolta a fost complet distrusă de inundație.

—xX⊙●⊙Xx—

Foc într'o uzină de explosibile din Anglia

Londra, 8 (Rador). — Un incendiu a isbucnit într'o uzină de explozibile din Linlithgow lângă Edimburg.

Doi lucrători au fost răniți.

O anchetă a fost deschisă spre a preciza cauzele incendiului, care nu sunt cunoscute.

Cancelarul Hitler în biroul său de lucru

Sesiunea Societății Națiunilor

Ieri s'a deschis la Geneva a 19-a sesiune a Societății Națiunilor.

Pe planul internațional acest eveniment nu mai atrage, desigur, mai ales în momentele actuale, atențiunea opiniei publice mondiale, decât în mod cu totul redus. Și, prin comparație, congresul dela Nürnberg, are o importanță infinit mai mare decât discuțiile ce se vor desfășura la Geneva. Pacea europeană depinde azi de cuvântul ce se va spune la Nürnberg și lumea îl așteaptă cu îngrijorare.

Cu toate acestea și cu ori câtă melancolie s'ar îndrepta privirile spre Geneva, ea este totuși simbolul sforțărilor umane pentru întronarea justiției internaționale și apropierea popoarelor între ele. Dacă tactica negocierilor întemeiate pe lealitate și bunăvoință ar fi adaptată de toată lumea, neînțelegerile și conflictele de interese nu ar mai risca să degenereze în cataclisme mondiale. Se pare însă, așa după cum se afirmă că ar fi recunoscut însuși președintele Wilson, că omenirea nu a ajuns încă să fie pătrunsă de această filosofie politică și că ideia de justiție internațională nu a ieșit încă din sfera idealului. Cu mult înainte de războiul mondial, un distins jurisconsult și-a exprimat părerea că „pentru a se putea ajunge la pacea universală ar trebui să se înceapă printr'un război universal". Această condiție s'a îndeplinit, cu toate ororile ei, dar la ideea de pace nu s'a putut totuși ajunge. Nici măcar, într'un cadru mai restrâns, la pacea europeană.

Geneva își deschide deci azi porțile într'o atmosferă grea și sforțările ei sunt acoperite de zgomotul asurzitor al congresului dela Nürnberg, unde o Germanie, pe picior de război, așteaptă cu sentimentul supunerii față de un ordin divin, semnalul decisiv al omului care-i conduce destinele.

Cu toate acestea, Geneva rămâne totuși — și trebue să rămână — refugiul ideei de pace și de solidaritate între popoare și izvorul de împrospătare a forțelor morale în lupta aprigă ce au încă, poate multă vreme, de dus.

Am publicat acum câteva zile programul chestiunilor cari formează ordinea de zi a actualei sesiuni. Art. 16 al pactului genevez figurează printre cele mai principale. E vorba de modificarea, cerută de unele state, în sensul de a se suprima obligativitatea asistenței în favoarea statului care ar fi victima unei agresiuni. E probabil, după cum am spus și acum câteva zile, că se va ajunge la amânarea soluționării acestei chestiuni. Statele Micei înțelegeri vor susține amânarea, întrucât, cel puțin până acum, nu s'a putut stabili — printre membrii Consiliului Ligii un acord complet.

—xX⊙●⊙Xx—

Lindbergh a sosit la Paris

Le Boruget 8 (Rador). — Aviatorul Linbergh și soția sa au aterizat pe aerodromul dela le Bourget la **ora 17 și 25 venind dela Praga.**

PRAGA

Orașul care nu surâde!

de GR. TRANCU-IAȘI

Cetisem cartea lui Orazio Pedrazzi intitulată Praga.

Niciodată însă nu m'a impresionat — ca de data asta — capitolul ultim intitulat: „Fără liniște!"

Rândurile de față le scriu în Septembrie 1938. Lordul Runciman e la Praga. Congresul dela Nürnberg, etc

In capitolul ultim... Sans repos (în traducere franceză) Orazio Pedrazzi spune: Nu-mi plac orașele prea fericite.

El traversează istoria ca „embuscații" de război, negustorii de vite, fii de familie care trăesc din munca altora.

Evocând Florența, Roma, etc. Pedrazzi adaogă: Imi plac orașele care în înfrigurarea, în durerea și ingrijorarea de a atinge un scop nu știu dacă într'o zi soarele se va înălța luminând bucuriile sau durerile lor.

Alte capitole oferă o solidă unitate certificată de istoria lor.

Varșovia e poloneză, Belgradul sârbesc, Bucureștiul român și Budapesta unguresacă.

Praga are o multiplă varietate de aspecte. Praga e un oraș de polemici, de contraste în care orice element devine un element de luptă. Nu se știe dacă bătălia se va sfârși astăzi sau mâine. Totdeauna de veghe. Totdeauna mai departe!

Atmosferă de luptă pretutindeni. Monumentul lui Huss de pildă.

Intreaga poveste este o luptă. Ceeace a contat aici nu a fost de a învinge ci de a lupta!

Evocarea hussiților înseamnă evocarea misticilor care nu voiau să vadă nimic peste triumful

(Continuare in pag. 2-a)

Suveranul înmânând decorațiile „Virtutea Militară" cu prilejul serbărilor dela Constanța

A.S.R. Principele Regent Paul al Jugoslaviei, eșind dela serviciul divin în ziua aniversării nașterii M. S. Regelui Petru II